

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **M. K.**, zast. JUDr. Jaroslavou Heřmanovou, advokátkou, se sídlem v Opavě, Olomoucká 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem v Praze 5, Křížová 25, o plný invalidní důchod, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 3. 2005, č. j. 19 Cad 95/2004 – 20,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupkyni stěžovatele JUDr. Jaroslavě Heřmanové, advokátce, se sídlem v Opavě, Olomoucká 2, **s e u r č u j e** částkou 774 Kč a bude jí vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 7. 2004, byla zamítnuta žádost žalobce o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ust. § 38 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění. V odůvodnění rozhodnutí je uvedeno, že podle posudku lékaře OSSZ v Jeseníku ze dne 12. 7. 2004 není žalobce plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 30 %.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal, že trpí postižením nervového a kloubního systému a chronickou únavou, přičemž při vyšetření EAV metodou

bylo zjištěno postižení jater, ledvin, nervového systému a kloubů a dále střevní dysbiosy, zátěž borelií, streptokokovými toxiny, plísňě a dále zátěž virová chemická, a proto si nedovede představit, že při hodnocení dopadu těchto onemocnění na jeho pracovní schopnost v souladu s vyhláškou č. 284/1995 Sb. by rezultat pro něho mohl vyznít takto nepříznivě. Namítal dále, že posouzení lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení v Jeseníku považuje za neobjektivní, a v důsledku toho i samotné rozhodnutí za nesprávné. Vyslovil názor, že splňuje podmínky plné invalidity a tudíž i podmínky pro přiznání invalidního důchodu. Žádal, aby byl vyžádán posudek Posudkové komise MPSV ČR. Navrhoval, aby rozhodnutí žalované bylo soudem zrušeno.

Krajský soud v Ostravě po provedeném jednání rozsudkem ze dne 29. 3. 2005, č. j. 19 Cad 95/2004 – 20, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel především z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (dále jen „posudková komise“), pracoviště v Ostravě ze dne 3. 5. 2005. Vzal za prokázané, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí se u žalobce jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byl chronický zánět jícnu s gastroesofageálním reflexem a lehkou anémií, který způsoboval pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. v platném znění, kap. X, odd. A, položky 3) 30 %. Soud poté citoval ust. § 38 a § 39 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb. a § 6 odst. 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb. a konstatoval, že pro uznání plné invalidity musí dojít k poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 %, a nebo musí být zjištěno zdravotní postižení vyjmenované v příloze č. 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., tedy zdravotní postižení umožňující soustavnou výdělečnou činnost za zcela mimořádným podmínek. Poněvadž v takové míře pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti nebyl zjištěn, a nebylo zjištěno ani zdravotní postižení, jež by vyžadovalo vytvoření zcela mimořádným podmínek, nelze žalobce k datu 22. 7. 2004 za plně invalidního považovat. Jestliže žalobce nebyl plně invalidní, pak nesplňoval podmínky nároku na plný invalidní důchod. Po provedeném řízení a hodnocení důkazů poté soud žalobu zamítl jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

Proti tomuto rozsudku podal včas kasační stížnost žalobce (dále též jen „stěžovatel“). Namítal, že soud vycházel pouze z dobrozdání lékařů, kteří přišli na spoustu zdravotních potíží, s tím ovšem, že tyto potíže nezakládají plnou invaliditu. Poukazoval na to, že se nevycházelo ze skutečností, že nebyť místních občanů, zvláště jednotlivců, kteří o něj dlouhodobě pečovali, by jistě nepřežil. Namítal, že již dříve uváděl jejich jména i adresy, avšak nikdo nebyl předvolán. Uvedl, že je ochoten se znovu podrobit lékařskému vyšetření, ale mimo území severní Moravy. Dále žádal, aby mu byl ustanoven zástupce z řad advokátů.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 14. 9. 2005, č. j. 19 Cad 95/2004 – 42, ustanovil stěžovateli zástupkyni z řad advokátů JUDr. Jaroslavu Heřmanovou, advokátku, se sídlem v Opavě, Olomoucká 2, pobočka Zlaté Hory, Ondřejovice 267.

V doplnění kasační stížnosti sepsané prostřednictvím zástupkyně stěžovatel uvedl, že kasační stížnost podává z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb. Namítal, že rozhodnutí žalované, založené na posudku lékaře OSSZ v Jeseníku, nebylo objektivní, a proto žádal o přezkoumání tohoto rozhodnutí soud. Byl připraven a ochoten se podrobit novým lékařským vyšetřením, která by byla podkladem pro vypracování posudku. Zároveň však žádal, aby tento posudek byl vypracován odborníky mimo Moravskoslezský kraj, když se obával podjatosti místních odborníků. Dále uvedl,

že posudek, který byl vypracován Posudkovou komisí MPSV ČR dne 3. 3. 2005, byl opět řešen v rámci Moravskoslezského kraje, a ač žádal, aby byl znovu vyšetřen, nestalo se tak. Posudek se pak zabýval pouze jeho poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti ve smyslu § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., nezabýval se však jeho zdravotním stavem ve smyslu § 39 odst. 1 písm. b) téhož zákona, ačkoliv jeho celkový zdravotní stav mu umožňuje soustavnou výdělečnou činnost vykonávat jediné za mimořádných podmínek, a to ještě stěží. Posudková komise rozhodovala bez jeho přítomnosti a oprávněně se domnívá, že pokud by byl přítomen, byl by shledán invalidním na základě komplexního posouzení životní situace ve které se nachází. Dále namítal, že právě z důvodů svých specifických zdravotních potíží navrhoval i svědky, kteří by v této věci mohli osvětlit jeho mimořádnou situaci, avšak nebylo mu vyhověno. Výše uvedené tak vedlo k nesprávnému posouzení celé věci soudem, když pro tyto vady měl soud napadené rozhodnutí žalované zrušit. Navrhoval, aby napadený rozsudek byl zrušen a věc byla soudu vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaná se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedeným v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti podle § 109 odst. 3 s. ř. s.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatel podává z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní – dále jen „s. ř. s.“). Podle § 103 odst. 1 lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené b) vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku krajského soudu neshledal.

Předmětem přezkumného soudního řízení v posuzované věci bylo rozhodnutí žalované ze dne 22. 7. 2004, jímž byla zamítnuta žádost o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ust. § 38 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění, s odůvodněním, že stěžovatel není plně invalidní, neboť pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti činil pouze 30 %. Jedním z předpokladů pro vznik nároku na plný invalidní důchod je existence plné invalidity pojištěnce ve smyslu § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Bylo tedy třeba zjistit, zda stěžovatel ke dni 22. 7. 2004 splňoval podmínky plné invalidity ve smyslu tohoto ustanovení, tj. zda pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti u něho činil nejméně 66 %, nebo zda u něho šlo o schopnost pro zdravotní postižení vykonávat soustavnou výdělečnou činnost za zcela mimořádných podmínek. Je tedy třeba uvést, že v daném případě se jedná o důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým stavem a rozhodnutí soudu závisí především na jeho odborném lékařském posouzení. V přezkumném soudním řízení

ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. v platném znění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise MPSV jsou oprávněny nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti občanů, ale též k posouzení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti i k zaujetí posudkových závěrů o plné či částečné invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je tedy specifická forma správní činnosti spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde tedy o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí i znalosti z oboru posudkového lékařství. Nicméně i tyto posudky hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v ust. § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak takový posudek, který splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá a ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity plné či částečné závisí především.

V posuzované věci stěžovatel především uváděl, že žádal, aby posudek byl vypracován odborníky mimo Moravskoslezský kraj, když se obával podjatosti místních odborníků. Nejvyšší správní soud však nic takového ze spisu nezjistil. V žalobě tuto skutečnost stěžovatel neuváděl, pouze navrhoval, aby podmínky plné invalidity byly posouzeny MPSV, bez jakékoliv konkretizace jejího sídla. V protokolu o jednání soudu ze dne 29. 3. 2005 není rovněž nic takového uvedeno. Z obsahu posudkové dokumentace plyne, že stěžovatel se z účasti u jednání Posudkové komise MPSV ČR v Ostravě podáním ze dne 28. 2. 2005 omluvil, přičemž ani v tomto případě nic o přezkoumání zdravotního stavu jinou posudkovou komisí MPSV (tedy mimo Moravskoslezský kraj) neuvedl. Nejvyšší správní soud tedy jeho tvrzení uvedené v doplnění kasační stížnosti, totiž tvrzení o tom, že žádal, aby posudek byl vypracován mimo Moravskoslezský kraj, nepovažuje za správné, a nepovažuje je ani za tvrzení, kterým by byla zpochybněna nepodjatost členů Posudkové komise MPSV ČR v Ostravě, kteří ve věci vydali posudek dne 3. 3. 2005.

Pokud jde o posouzení zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti stěžovatele v posudku ze dne 3. 3. 2005, nemá Nejvyšší správní soud pochybnosti o jeho správnosti a přesvědčivosti. Posudková komise zasedala v řádném složení, za přítomnosti odborného lékaře neurologa, přičemž posudek byl vypracován na podkladě lékařských nálezů odborných lékařských pracovišť, kde se stěžovatel léčí, a dále z obsahu posudkové dokumentace, vedené od roku 1992, kdy stěžovatel poprvé žádal o plný invalidní důchod. Předchozí žádosti stěžovatele o plný invalidní důchod (rok 1992, 1995) nebyly úspěšné. Poukazoval-li stěžovatel na to, že Posudková komise MPSV rozhodovala bez jeho přítomnosti s tím, že se oprávněně domnívá, že pokud by byl přítomen, byl by shledán invalidním na základě komplexního posouzení životní situace, nelze s jeho tvrzením souhlasit. Především je třeba poukázat na to, že podmínky plné invalidity se posuzují podle zákona č. 155/1995 Sb. a vyhlášky č. 284/1995 Sb. včetně příloh č. 2, 3 a 4, přičemž žádný z těchto předpisů neumožňuje přihlídnout k „životní situaci“, ale jsou přesně stanoveny hlediska, podle kterých se pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti určuje. Navíc nutno zdůraznit, že stěžovatel byl předvolán k jednání posudkové komise, avšak přípisem ze dne 28. 2. 2005 sdělil, že se vzhledem ke svému zdravotnímu stavu není schopen dostavit k jednání a souhlasí s projednáním bez jeho účasti. Za této situace tedy nemůže stěžovatel

nepřítomnost u jednání Posudkové komise MPSV klást k tíži této komise a zpochybňovat posudkovou komisí vypracované posudkové závěry.

Nejvyšší správní soud rovněž nezjistil z obsahu soudního spisu, že by stěžovatel v žalobě nebo v jiném podání navrhoval výslech svědků, kteří měli objasnit jeho zdravotní stav, případně celkovou životní situaci, takže ani toto jeho tvrzení nepovažuje za objektivní a pravdivé. I kdyby tomu tak bylo, výslechy svědků by nebyly důkazy způsobilými ovlivnit posudkové závěry, neboť jak z výše uvedeného plyne, závěr o plné invaliditě je závěrem odborným, k němuž je třeba odborných lékařských a posudkových znalostí, a je téměř nepravděpodobné, že by jimi údajně navrhovaní svědci disponovali.

Nejvyšší správní soud tedy vychází z toho, že stěžovatelovy výše uvedené námitky nejsou způsobilé ovlivnit úvahy o správnosti a objektivnosti posudkových závěrů uvedených v posudku PK MPSV ČR v Ostravě ze dne 3. 3. 2005 a následně napadeného rozsudku. Je tedy třeba vycházet z toho, že pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti u stěžovatele činil k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované 30 %, a to podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kap. X, odd. A, položky 3), a nezakládal tedy k tomuto dni plnou invaliditu ve smyslu § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., podle něhož musí pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti činit nejméně 66 %. Ostatně stěžovatel proti posudkovým závěrům uvedeným v posudku ničeho nenamítal. Dovolával se však toho, že se komise nezabývala jeho zdravotním stavem ve smyslu § 39 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., ačkoliv jeho celkový zdravotní stav mu umožňuje soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek.

S tímto tvrzením stěžovatele rovněž nelze souhlasit. Především je nutno konstatovat, že v posudku je výslovně (v jeho výroku) uvedeno, že u stěžovatele nešlo o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek. Je tedy zřejmé, že se komise posouzením zdravotního stavu z hlediska § 39 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. zabývala. Dále je třeba uvést, že z obsahu posudkového spisu ani z odborných lékařských nálezů nevyplývá, že by stěžovatel podmínky tohoto ustanovení splňoval. Je totiž třeba zdůraznit, že podle § 39 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb. okruh zdravotních postižení umožňujících soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek stanoví prováděcí předpis, kterým je příloha č. 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. Podle této přílohy jsou zdravotními postiženími umožňujícími vykonávat soustavnou výdělečnou činnost za zcela mimořádných podmínek tato: 1. úplná nevidomost obou očí (kategorie 5 dle klasifikace SZO- ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybnou světelnou projekcí), 2. praktická nevidomost obou očí, 3. amputační ztráta obou dolních končetin v bérce a výše, 4. amputační ztráta obou horních končetin v zápěstí a výše, 5. amputační ztráta jedné horní a jedné dolní končetiny, 6. ochrnutí dvou končetin (hemiplegie, paraplegie, těžká hemiparéza a těžká paraparéza), 7. zdravotní postižení způsobující imobilitu, pro kterou je osoba trvale odkázána na vozík pro invalidy, 8. střední mentální retardace (IQ 35 – 49), 9. těžké formy duševních onemocnění provázané častými atakami a opakovaným ústavním léčením, se závažným postprocesuálním defektem a s těžkým narušením osobnosti, 10. těžce slabý zrak spolu s těžkou nedoslýchavostí, popř. úplnou nebo praktickou hluchotou.

Se zřetelem k tomu, že z odborných lékařských podkladů ani z tvrzení stěžovatele nevyplývá, že by některým z výše uvedených postižení ke dni vydání napadeného rozhodnutí trpěl (výčet zdravotních postižení uvedených v příloze č. 3 je taxativní), nelze dovodit, že by byl osobou, která je schopna vykonávat soustavnou výdělečnou činnost

za zcela mimořádných podmínek. Ostatně ani stěžovatel v kasační stížnosti takové tvrzení neuvedl. Je tedy nutno uzavřít, že stěžovatel ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalované nesplňoval podmínky plné invalidity uvedené v ust. § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. a nárok na plný invalidní důchod mu k uvedenému dni nevznikl (§ 38 téhož zákona). Napadené rozhodnutí žalované je správné a zákonu odpovídající, přičemž rozsudek krajského soudu, jímž byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí žalované, je rovněž věcně správný a zákonný. Nutno tedy konstatovat, že důvody stěžovatele uplatněné v kasační stížnosti ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) nebyly shledány důvodnými a Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel nebyl s kasační stížností úspěšný a žalovanému správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo (§ 60 odst. 1, 2 a § 120 s. ř. s.).

Odměna zástupkyně stěžovatele JUDr. Jaroslavy Heřmanové, advokátce, byla stanovena za dva úkony po 250 Kč (příprava a převzetí zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) a doplnění kasační stížnosti ze dne 26. 10. 2005 - § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 2 a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb.) a k tomu náležející náhrada hotových výdajů 2x 75 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 650 Kč. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že jednání se stěžovatelem považuje za úkon spadající pod ust. § 11 odst. 1 písm. b) cit. vyhlášky, který v sobě zahrnuje i první poradu s klientem (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem).

Protože ustanovená zástupkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty. Částka daně vypočtená podle tohoto zákona činí 124 Kč. Ustanovené zástupkyni se tedy přiznávají náhrady nákladů v celkové výši 774 Kč (650 Kč + 124 Kč).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. srpna 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu